

מדינת ישראל

או.

הכנסת

פרוטוקול מס' 1/23

מישיבה של ועדת החינוך והתרבות, שהתקיימה ביום ג', כ' באדר, תשי"ד - 23.2.54, בשעה 11.10.

בכור:

- חברי הוועדה; ש. פרסיץ - היו"ר
- ס. אונא
- ס. ארט
- ח. בוגר
- א. כלפון
- ש. כפרית
- ד. נצר
- י. סטילנטקי
- י.ש. רוזנברג
- ר. אברי

סוזטנים:

הגב' אדיס דה-פיליפ - מנהלת האופרה הישראלית
 ד"ר אבידור - סגן מנהל משרד החינוך
 גב' סטנר - היועצת המשפטית של משרד החינוך
 ד"ר רוזנטל - נציג משרד המשפטים

בעדר:

- ז. בן-יעקב
- א. ברטן
- ק. כהנא
- א. רזיאל-באור
- א. רימלט

סדר-היום:

א. שמיעת מינפורמציה מהגב' דה-פיליפ על מצבה הכתפית של האופרה.

ב. המשך הדיון בחוק הארכיונים, תשי"ג - 1952, סעיפים 6 - 8.

=====

היו"ר ש. פרסיץ:

אני פותחת את הישיבה.
 הגב' דה-פיליפ ביקשה מאתנו להפגש אתה ואני שמחה שניתנה לנו האפשרות להענות לבקשתה, כדי שתוכל להשמיע את דבריה בפני הוועדה.

גב' דה-פיליפ:

זוהי הדלת האחרונה בה אני דופקת כדי לקבל עזרה לאופרה, אחי שפניתי כבר לכל אותם הגורמים אליהם צריכה לפנות האופרה כדי להטיב את המצבה. פניתי קודם לראש הממשלה מר דוד בן-גוריון, זמן קצר לפני צאתו לשדה-בוקר, וטיפרתי לו על הקשיים המרובים שהיו לאופרה במשך כל הזמן ובפרט בתקופה האחרונה. ראש הממשלה הזיע להעביר את האופרה למשרד החינוך הואיל ואין באפשרותו לעשות דבר. הוא אמר לי את המלים האלו: אל תתאכזבי ואל תכעסי, כי אין ביכולתי לעשות דבר. לא כעסתי כטובן, אבל התאכזבתי במקצת מפני שחשבתי שמיכוון שישנה בארץ רק אופרה אחת לעומת תיאטרונים אחדים, כשם שישנה רק תזמורת אחת, הרי אולי בכל זאת צריכים לשמור עליה במקצת, כי הקשיים בשנה שעברה עברו כבר כל גבול.

לאחר זאת פניתי לשר האוצר, מר אשכול, וגם הוא אמר שאין ביכולתו לעשות דבר למען האופרה, הוא רק יכול להשמיע על כמה

או.

גב' דה-פיליפ:

אנשים באופן פרטי למען יתנו סכומי כסף קטנים לתמיכה באופרה או יאשרו לה הלוואה. עזרה זו לא היתה מספקת.

פניתי גם פעמים מספר לשר החינוך והתרבות, הפרופ' דינור, וגם ממנו קיבלתי את התשובה שאין לו כסף ויכולת לעזור לנו, אף כי תמיד הרגשתי שיש לו רצון לבוא לעזרתנו. שאלת האופרה הגיעה עתה לשיא חומרתה, כי אין לנו אולם בו נוכל לקיים סטפר הצגות סטפיק או לערוך חזרות. המצב הוא שהאופרה צריכה לעזוב את אולם "הבימה" בסוף עונה זו, ואנו חושבים שזהו עוול גדול מאד אם לאחר 6 שנות קיום המוסד מחליטים לזרוק את האופרה החוצה.

עיריית תל-אביב הבטיחה לבנות בניין עבורנו ועבור "הסטאט" במשותף. התכנית היא לטכור את בית-העם ברחוב בן-יהודה ולבנות בניין חדש במקום אחר. השאלה היא כיצד תוכל האופרה להחזיק מעמד עד הקמת הבניין החדש, ואני חושבת שזה יהיה עוול גדול אם היא תצטרך להסגר לפני הקמתו. במשך 6 שנות קיומה החזיקה האופרה מעמד בנס מסל למרות כל אבני-הנגף שסמו בדרכה.

ברצוני לתאר כאן בקיצור מהו היחס כלפי מוסדות אמנותיים אחרים בארץ ומהו היחס כלפי האופרה. ה"אהל" משלם לבעלי הבניין 15 ל"י לערב. ה"קטרי" משלם עתה 35 ל"י לערב והתזמורת - 50 ל"י לערב רגיל ו-30 ל"י נוספים אם הקונצרט מתקיים בטמפא-שבת. לעומת זאת, משלמת האופרה עבור ערב אחד 500 ל"י, מזה 318 ל"י ל"הבימה" רק עבור האולם ואת הסכום הנותר לפועלים של "הבימה", שאותם אנו חייבים להעסיק בין אם מתאימים לנו ובין אם אינם מתאימים. דבר כזה לא קיים בשום ארץ וגם לא בשום מוסד בארץ. האופרה מקבלת ממשרד החינוך תמיכה שנתית בסך של 4,000 ל"י. סכום כזה קיבלנו לפני 6 שנים, כאשר המוסד נפתח ואנו ממשיכים לקבל את אותו הסכום גם כיום. אם נחלק את 4,000 ל"י למספר ערבים שעבורם אנו משלמים ל"הבימה" 500 ל"י, הרי יצא לכל ערב סכום של 50 ל"י לכל היותר. זוהי התמיכה שהאופרה נהנית ממנה, בהבדל מן העזרה הניתנת למוסדות אמנות אחרים.

השאלה העומדת בפנינו עתה היא לאן תעבור האופרה בעתיד. אין לחשוב על-כך שמוסד כמו האופרה יוכל להסגר. זהו מוסד יחיד מסוג זה בארץ ואפילו אנשי המעברות הוכיחו לנו מה גדול ערכה של האופרה לגבי אנשים שלא ראו דבר כזה פיסיהם. נוסף לזה, זה 5 חדשים לא קיבלו חברי האופרה את משכורתם, אמנם אלה הם אנשים יוצאים מן הכלל והם אינם סכריזים שביתות, אבל אני מסופקת מאד אם מצב זה יוכל להמשך עוד זמן רב.

במשך 6 השנים של קיום האופרה הצטבר גרעון הטגיע ל-100,000 ל"י וכשני שלישי מגרעון זה נגרסו על-ידי הסכסוך עם "הבימה". הצרות שלנו התחילו לא בזמן שהסכסוך נודע ברבים, אלא עוד חדשים לפני זה, כאשר "הבימה" התחילה לפרסם שאחרי תאריך זה וזה תפסיק האופרה את הצגותיה. אם לפני כן היו עוד אנשים מספר אשר תרמו כסף לאופרה, הרי אחרי הודעות אלו הם הפסיקו את תרומותיהם. כן הפסיקו הבנקים את מתן האשראי.

אני מבקשת מוועדת החינוך והתרבות - אם הדבר אפשרי - לפנות לשר האוצר ולבקש ממנו להפקיע את אולם "הבימה", כפי שעשה זאת לגבי אולם ה"קטרי". אני אומרת זאת, מפני שאנחנו מרגישים, כי זהו בנין איבורי שאינו שייך לשום אדם פרטי ואנו רוצים להשאר בו לפחות עד אשר יבנו את הבניין החדש.

אני גם פניתי לא פעם לשר החינוך והתרבות בבקשה שהמשלה תיקח את האופרה תחת חסותה. קיבלתי על זה תמיד תשובה שלילית, כי השר אמר שאין למשרד החינוך אנשים שיוכלו לטפל במוסד עצום כזה. אם דבר זה הוא בלתי-אפשרי אני מבקשת להחליט לגבי האופרה על אותו ההסדר שהוצע לפני שנה ל"הבימה" ושנדחה על-ידיה. לפני שנה הציעו ל"הבימה" סכום של 75,000 ל"י - 25,000 ל"י מהקרן האטרקטיבית למוסדות תרבות בישראל. 25,000 ל"י מעיריית תל-אביב ו-25,000 ל"י מתקציב משרד החינוך - ויחד עם זה יתנו להקים ועדה או הנהלה אשר תנהל את עניני "הבימה". הצעה זו נדחתה מפני שה"הבימה" היא קואופרטיב ואינה יכולה להחליט על נקלה שמישהו יכתוב לה מה לעשות. אנחנו באופרה

גב' דה-פיליפ:

מוכנים לקבל טרותו של כל גוף אשר ידאג לענייני המוסד. הכסף שינתן לנו בצורה זו יוקדש לכיסוי הגרעון. הגרעון באופרה נוצר בגלל זה שאנו נאלצים לשלם כה ביוקר עבור הבנין וגם כל הצגה שאנו מציגים עולה הרבה מאד. עלינו להקדיש סכומים גדולים לתפאורות לכל הצגה, שהן באופרה יקרות יותר מאשר בכל תיאטרון אחר. גם מספר המשתתפים בהצגת אופרה עולה על מספר המשתתפים בהצגות אחרות.

הבעיה העיקרית היום היא לא לתת לאופרה להפסיק

את פעולתה.

אם משרד החינוך והתרבות לא יקבל את ההצעות שהצעתי לשם פתרון הסכב, עלול לקרות שהאופרה תפסיק יום אחד את הצגותיה, מפני שפשוט לא תוכל להמשיך ולהתקיים בתנאים הללו. אולם אז ישאר מצד אחד גרעון גדול שיש לכסותו - ומתעוררת השאלה מי יעשה זאת - ואילו מצד שני ישאר רכוש עצום השייך עתה לאופרה. למי יעבור רכוש זה? לא אגזים אם אומר ששווי של הרכוש מגיע ל-300,000 ל"י.

שר החינוך אמר שמשדד החינוך אינו יכול לספל בכך. ראש העיר תל-אביב אמר שיש לו כל הרצון לעזור לאופרה, אבל הוא אינו עצמאי להחליט על כך.

יכולנו לשפר את מצב האופרה אילו ניתנה לנו האפשרות להציג לפחות 2 הצגות בשבוע. אך "הבימה" טוסרת לנו את האולם בטעה כה טאוחרת שבלתי אפשרי להציג באותו הערב שתי הצגות, והיא עושה זאת בכוונה תחילה, כדי שלא נוכל להטיב את מצבנו. כפי שאמרתי, אם האופרה תפסיק את הצגותיה, ישארו מצד אחד חובות גדולים ומצד שני רכוש עצום. אם איש לא ידאג לתשלום החובות יגרונס הדבר צרות רבות לאנשים שעברו למען טובת הארץ ואני חושבת שזה יהיה בלתי-מוצדק.

אפשר לחשוב, כי יכולים היינו למכור את הרכוש העצום הנמצא בידינו - אלה הן תפאורות ל-15 הצגות שבשטרן אצלנו במצב מצויין ואנו יכולים להתגאות בזה, מפני שבתיאטרונים אחרים הולכות התפאורות לאיבוד לאחר סיום ההצגות. - אבל אני מסופקת אם איזה שהוא מוסד יוכל לקנות את התפאורות ולהשתמש בהן. אנשים אחרים שאתם דיברתי אמרו לי שהם בטוחים, כי את הרכוש הזה אפשר למכור בחוץ-לארץ עבור טבע-זר ובכסף זה לכסות את הגרעון. על זה עניתי, שמכירת הרכוש שבנינו אותו בדמנו היא בעיני כמכירת ספר חירה.

עתה ברצוני לומר דבר שנדמה לי כי כאן המקום לדבר עליו. כידוע, קבעה ועדה של 3 מבקרים את הטכום שעל האופרה לשלם ל"הבימה" עבור ערב הצגה. ועדה זו היתה מורכבת ממבקר טטעם "הבימה", מבקר טטעם האופרה ומבקר שלישי שאינו מקורב לאף אחד משני המוסדות. אנחנו במשך כל הזמן שילמנו ל"הבימה" 400 ל"י לערב ועוד 170 ל"י לפועלים, ואם ניקח בחשבון שלהקת האופרה טובה 208 איש, הרי אפשר על נקלה לחשב כמה מכניסה לנו הצגה אחת. "הבימה" קיוותה שהאופרה לא תוכל להחזיק מעמד בתנאים אלה ותיסגר. המבקרים קבעו, כי על האופרה לשלם עבור האולם 318 ל"י במקום 400 ל"י ששילמנו עד כה. שכו הפועלים נשאר ללא שינוי. המבקרים הודיעו את מסקנותיהם לראש העיר ושלחו לנו את העתק המכתב הסודיע על-כך. הדבר היה לפני שהעייים ובעקבות החלטה זו שילם סר אבן-זוהר ל"הבימה" 318 ל"י כתשלום מראש על הצגה שהיתה צריכה להתקיים. בטעה 4 אחר-הצהרים ביום ההצגה קיבלנו מ"הבימה" מכתב האומר שאם לא נשלם את התשלום עד 400 ל"י עד שעה 6 בערב לא תפתח "הבימה" את דלתות הבנין. כאשר התקשרנו את הנהלת "הבימה" באמר לנו, כי הם לא קיבלו עדיין כל הודעה רשמית טאת ראש העיר על שינוי גובה התשלום. ראש העיר נעדר באותו יום טן העיר כך שלא יכולנו לבקש את עזרתו, ובסופו של דבר נאלצנו לחתום על התחייבות, כי "הבימה" רשאית לנכות את הסכום החסר עד 400 ל"י מקופת ההצגה של אותו הערב. אולם עד אשר לא חתמנו על ההתחייבות לא ניתן לנו להכנס לבנין וכל התפאורות היו מונחות בחוץ, אף כי ירד גשם באותו יום, הן התקלקלו. והיינו צריכים לתקן לפני ההצגה. כעבר שבוע חזר סר לבנון העירה והענין טודר.

גב' דה-פיליפ: רצייתי להביא סקרה זה לידיעת חברי ועדת החינוך והתרבות, כדי שידעו כיצד מתנהגים בארץ אנשי תרבות.

עתה באה אלינו זמרת אורחת סוינה ואנו רוצים להציג בהשתתפותה את האופרה "טוסקה". אופרה זו לא הוצגה על-ידינו זה 4 שנים וטוֹכְרוֹתִים לתת לפועלים את האפשרות להעמיד את התפאורות על הנס לפחות פעם אחת לפני ההצגה, כדי שיבדקו אם הכל במצב תקין. אני חושבת שכאשר באה אורחת סחוץ-לארץ אין להראות לה כי קיים סכסוך בין שני טוסדות תרבות. אולם "הביטה" סגור ביום ששי בערב ובטוֹכְרוֹתִים כל יום שבת, מדוע אין "הביטה" יכולה להרשות לנו להכנס לאולם לפחות פעם אחת? אני חושבת שיש לסיים קץ להתנהגות זו מצד אנשים אשר בנו את הבניין סכספי הציבור. אנו יודעים שגם "הביטה" חייבת כסף במקוטות רבים, אך אין סוגרים את הדלת בפניה, אם אינה פורעת את החובות בטוֹכְרוֹתִים.

לאחר אותו הערב הידוע, כאשר לא ניתן לנו להציג, כתבו בעתונות שאנשי האופרה התפרצו בכוח לתוך הבניין. אני רוצה לומר, כי בבניין יש לנו מרתף אחד, שיש בסגרים כל הבגדים שלנו והטנעוליים על דלתות המרתף הוחקנו על-ידינו. באותו הערב, כאשר אנשי "הביטה" נמצאו בבניין ולא נתנו לנו להכנס לתוכו, פתחנו את דלת המרתף ונכנסנו דרכה. אני רוצה שגם דבר זה יהיה ידוע, כדי שלא יתקבל רושם מוטעה.

בסיכום דברי, אני רוצה לבקש את חברי ועדת החינוך והתרבות שידונו על כך באיזו צורה אפשר לנו לעזרת האופרה, כי אני חושבת שאחרי שעברנו בשלום את תקופת הטלחמה ואת יתר הקשיים שהיו לנו, לא יתכן שיניחו לנו עתה ליפול.

היו"ר ש. פרסיץ: אני מודה לך על סקירתך. ועדת החינוך בלי ספק תתן את דעתה על כל העניין ובמידה שתוכל להשניע תעשה את הסכסיוס כדי לישב באיזה אופן שהוא את הסכסוכים התמידיים בין "הביטה" והאורפה, וכדי לשמור על האופרה לבל תיסגר. נעשה מצדנו את מה שנוכל לעשות, ואם כי זה לא הרבה, אולי בכל זאת אטש עידוד לאופרה.

חוק הארכיונים, תשי"ב - 1952

היו"ר ש. פרסיץ: ביקשתי את היועצים המשפטיים לפני שבוע להביא לישיבה זו הצעות בקשר לשתי נקודות שלא הוחלט עליהן: אחת - הצעות נוסח האומר שאם יוטל ספק בחומר מסויים כי הוא אמנם חומר ארכיוני תכריע בדבר מועצת הארכיונים או גורם אחר שייקבע בחוק; שניה - מינוי הגנז על-ידי הכנסת, על-ידי הממשלה או על-ידי הממשלה בהטלחת מועצת הארכיונים.

ד"ר רונזטל: אם הכוונה להגביל את הממשלה במינוי הגנז אפשר לנסח את הטעיף כדלקמן: "הגנז יתמנה על-ידי הממשלה מבין מועמדים שיועצו על-ידי המועצה". תקדימים כאלה לא מצאתי בשום חוק אחר, אבל הוועדה יכולה להחליט על קבלת נוסח זה.

בנוגע לקביעת ערכו של חומר ארכיוני ישנה רק אפשרות אחת - ואני חושב שאפשרות זו נדחתה על-ידי הוועדה. והיא: לכתוב בטעיף 1(2) "המצויים בכל מקום עברתי ונקבע בתקנות שיש להם ענין לחקר העבר, העם...". הואיל והתקנות מותקנות על-ידי שר החינוך לאחר שהתייעץ על כך עם המועצה, הרי מטילא יוצא שהמועצה תיטול חלק בקביעת ערכו של חומר ארכיוני.

היו"ר ש. פרסיץ: הצעה זו נדחתה כבר פעם על-ידי הוועדה.

טו.

ד"ר רוזנטל:

אפשרת אחרת אינה קיימת, כי פירוש חוקים
סותר רק לבתי-משפט.

היו"ר ש. פרטיץ:

אם כך, מבקש את היועץ המשפטי של הממשלה,
מר ח. כהן, שהוא הסמכות המשפטית הגבוהה ביותר,
להופיע בפני הוועדה ולספור את חוות-דעתו בענין זה. לאחר שנשמע את
דעתו בחליט איזה נוסח יקבל.

סעיף 6

היו"ר ש. פרטיץ:

הואיל וסעיף 6(א) בא תיכף אחרי סעיף 5 הדין
בחומר ארכיוני בטוסדות הסדינה ורשויות מקומיות,
מתקבל הרושם, כי הגבז ינהל רק פנקס של חומר ארכיוני פרטי. לכן אני
מציעה לנסח את סעיף 6(א) כדלקמן: "הגבז ינהל פנקס חומר ארכיוני הנמצא
בידי בעלים פרטיים". אין נוסח זה עומד בסתירה לרישא של סעיף 6(ב).
בסעיף 6(ג) אני מציעה להוסיף בסוף את המלה
"ונבדקה", כדי שהרישום לא ייעשה על-סמך ידיעה סתמית.

ס. ארם:

בסעיף 6(ג) אני מציע לומר: "הרישום ייעשה
על-יסוד הצהרה מרצון של בעלי החומר הארכיוני...".
ולמחוק את הסיפא החל מהמלים "או על-יסוד ידיעה".

י.ש. רוזנברג:

אני חושב שחילוקי-הדעות בינינו טבוססים על
השאלה העקרונית אם יש לתת לגבז את האפשרות
לרשום חומר ארכיוני הנמצא בבעלות פרטית, או לא. אני חושב שיש לתת לגבז
את הסמכות לרשום חומר ארכיוני פרטי, כי לא נאמר בסעיף 6 שהוא יהיה
רשאי לקחת חומר זה,

בסעיף 6(א) אני מסכים עם הצעת היושבת-ראש.
בסעיף 6(ב) אני מציע למחוק את המלים "בעל-ערך",

כי טושג זה גורה לטשטוש.

היו"ר ש. פרטיץ:

מלים אלו קשורות עם סעיף 1, שבו ייקבע המודוס
לגבי חומר בעל-ערך.

י.ש. רוזנברג:

אם כך, אפשר לכתוב בסעיף 6(ב): "...חומר
ארכיוני בעל-ערך, כפי שמוגדר בסעיף 1, הנמצא...".

בסעיף 6(ג) אינני מסכים להצעת היושבת-ראש
כי יש לכתוב את המלה "ונבדקה". הגבז הוא אדם אחראי ויש לסמוך עליו
שלא ירשום בפנקס חומר שאין לו כל ערך. אם תחקבל הצעת היושבת-ראש
יגרום הדבר לטשטוש. (י. סמילנסקי: נכון.)

ח. בוגר:

אפשר לנסח את הסיפא של סעיף 6(ג) בצורה זו:
"או על-יסוד ידיעת הגבז על סצימות החומר".

ד"ר רוזנטל:

הצעת היושבת-ראש לסעיף 6(א) אינה משנה למעשה
ולא כלום.
אם ח"כ ארם מציע למחוק את הסיפא של סעיף 6(ג),
אין כבר צורך בתיקון שני לסעיף זה, מפני שסטילא מתקבל שהרישום הוא
על-יסוד הצהרת הבעלים.

ח"כ רוזנברג מציע למחוק את המלים "בעל-ערך",
אבל הן הוכנסו לחוק בכוונה תחילה, כדי שפנקס הרישום לא ייהפך לרשימת
חומר ארכיוני בטול-ערך.

אינני מציע לקבל את הצעת ח"כ בוגר, מפני
שידיעת הגבז פירושה ידיעה עצמית, ולא ידיעה על-פי עדים.

אם הצעת המחוק את הסיפא של סעיף 6(ג) לא
תקבל אני מציע למחוק את הסעיף 6(ג) בשליטתו.

מ. טרם:

ה ח ל ט ו ת

הצעת היושבת-ראש לנסח את סעיף 6(א): "הגנז
ינהל פנקס חומר ארכיוני הנמצא בידי בעלים
פרטיים" - נתקבלה

ההצעה למחוק בסעיף 6(ב) את המלים "בעל-ערך"
לא נתקבלה

הסתייגות לחה"כ רוזנברג.

סעיף 6(ב) בנוסח שהוצע על-ידי הממשלה - נתקבל

הצעת חה"כ ארם למחוק את סעיף 6(ג) כולו -
לא נתקבלה

הצעת חה"כ ארם למחוק את הסיפא של סעיף 6(ג)
החל ממלים "או על-יסוד ידיעה..." - לא נתקבלה

הסתייגות לחה"כ ארם.

הצעת חה"כ בוגר לכתוב בסעיף 6(ג): "...על-יסוד
ידיעת הגנז..." - לא נתקבלה

הצעת היושבת-ראש להוסיף בסוף סעיף 6(ג) את
המלה "ונבדקה" - לא נתקבלה

סעיף 6(ג) בנוסח שהוצע על-ידי הממשלה - נתקבל

סעיף 7

היו"ר מ. פרסיץ: אני מסכימה לזה שהגנז יהיה מוסמך לדרוש
מכל אדם ידיעות על חומר ארכיוני הנמצא בבעלותו
או בהחזקתו, אבל אינני יכולה להסכים שהגנז יוכל לעיין בחומר
זה, לצלמו או להעתיקו מבלי שיקבל על כך רשות טבעלי החומר. אמנם
נכון, שהגנז בוודאי יהיה אדם אחראי, אבל הוא אינו יכול להיות
איש-סודו של כל אחד.

י. ט. רוזנברג: ברצוני להציע נוסח חדש לסעיף 7:
" (א) הגנז רשאי לדרוש מכל אדם ידיעות כלליות
על חומר ארכיוני הנמצא בבעלותו או בהחזקתו.

(ב) אין אדם חייב לספור ידיעות על חומר ארכיוני
אם גילוי החומר עלול לגולל עליו אשמה פלילית.

(ג) הגנז, ברשותם של הבעלים, רשאי לעיין
בחומר ארכיוני שלהם, לצלמו ולהעתיקו.

י.ש. רוזנברג: (ד) ריזאים הבעלים או בעלי זכות היוצרים לקבוע תנאים לפרסום החומר או לפרסום הידיעות שנתבן לגביו, ועד שיתקיימו תנאים אלה ישארו הידיעות שנתבן, האילוסטרים וההעתקים סודיים ואסור יהיה לאף אחד מחוץ לגבז עצמו לעיין בהם.

בסעיף 7(א) הכנסתי את המלה "כלליות", כדי שגבז לא יוכל לדרוש שימסרו לו את תוכן החומר, אלא באטת רק ידיעות עליו. כן אני רוצה להבטיח שאפילו ידיעות אלו תימסרנה בסוד אם בעל החומר דורש זאת.

לגבי הרישום בפנקס רציתי להיות ליברלי ולתת לגבז את האפשרות לדרוש ידיעות, אבל הדגשתי בסעיף 7(ד) שרק הגבז עצמו יוכל לעיין בחומר סודי, מפני שבהגדרת "הגבז" נאמר שהגבז רשאי להעביר את סמכותו לאדם אחר.

ס. ארם: בסעיף 7(א) אני מבקש להוסיף, כי הגבז יוכל לדרוש מכל אדם ידיעות על החומר הארכיוני הנמצא ברשותו רק בהסכמת הבעלים.

את סעיף 7(ב) אני מציע למחוק, מפני שאם חומר מסוים משמש הוכחה לעבירה פלילית שבוצעה על-ידי בעלי החומר, בוודאי שהרשות הטוטטכת לכך חייבת לראות חומר זה.

גב' סטנר: אם יתקבל הנוסח המוצע על-ידי הה"כ רוזנברג, אני מציעה לוטר בסעיף משנה טיוחד, שהסמכות הניתנת לגבז בסעיף 7(ד) מכוונת רק לגבז עצמו ולא למי שמונה על-ידו, ואין זה משמעות בגירור מהצעת הה"כ רוזנברג.

ד"ר רוזנטל: לדעתי, המלה "כלליות" שהה"כ רוזנברג הוסיף בסעיף 7(א) אינה מועילה ולא כלום. אמנם הרעיון כשלעצמו הוא טוב, אבל אני חושב שאפשר לסמוך על הגבז שלא ידרוש יותר ממה שתפקידו מחייב.

כמו כן, אינני חושב שאפשר לקבל את הצעת הה"כ רוזנברג המציע שהסמכות לפי סעיף 7(ד) תוענק רק לגבז ולא לבא-כוחו. ישנם דברים שהגבז אינו יכול לעשותם בעצמו, כמו צילום החומר, כי זוהי עבודה מקצועית.

בקשר לסעיף 7(ב) בדגנוני לציין, שלפי החוק הקיים בארץ אפשר להזמין את הנאשם עצמו בתור עד, אך יחד עם זאת משחררים אותו ממסירת ידיעות אשר עלולות לגולל עליו אשמה פלילית. אפשר, אם כן, למחוק את סעיף 7(ב) ולנהוג לפי הכלל המקובל.

ד"ר אבידור: בסעיפים 4 ו-5 מדובר על סמכות הגבז ביחס לארכיונים במוסדות המדינה והרשויות המקומיות, ובסעיפים 6 ו-7 נקבעה סמכות הגבז לגבי ארכיונים פרטיים. אך לא נאמר בשום מקום מה הן סמכויות הגבז לגבי ארכיונים ציבוריים.

ד"ר רוזנטל: הדבר נקבע בסעיף 15. בדרך כלל, אין החוק מתכוון לכך שתהיה התערבות בארכיונים מסודרים.

היו"ר ש. פרטיץ: האם פירוש הדבר, שהארכיונים הציבוריים רשאים לסרב למסור הגבז ידיעות על חומר הנמצא ברשותם?

גב' סטנר: אם איזה שהוא ארכיון ציבורי יסרב למסור לגבז ידיעות על חומר הנמצא ברשותו, הרי הרשות שהעניקה לארכיון זה את הכרה של ארכיון ציבורי יכולה לבטל אותה ואז יחולו עליו הכללים הקיימים לגבי ארכיונים פרטיים.

י. סטילנסקי: לפי הנוסח המוצע יוצא, שאם אדם סרב למסור לגבז ידיעות על חומר הנמצא אצלו הרי זה רק מתוך סיבה שחומר זה עלול לגולל עליו אשמה פלילית. אני מציע למחוק את סעיף 7(ב), או להכניס בו תיקון.

או.

י. סטילנסקי:

אני מציע לנסח את סעיף 7 כדלקמן:
" (א) הגנז רשמי לדרוש סכל אדם ידיעות על חומר ארכיוני הנמצא בבעלותו או בהחזקתו.
(ב) הגנז רשמי לעיין בחומר ארכיוני כאסור, לצלמו ולהעתיקו ברשות הבעלים, אך לא יינתן התצלום או ההעתק לעיון הקהל, אלא ברשות הבעלים ובעל זכות היוצרים."

י.ש. רוזנברג:

לדעתי, אין למחוק את סעיף 7(ב), כי החוק הכללי אוסר שאדם אינו חייב להרשיע את עצמו, אבל אין החוק הכללי אוסר שאדם אינו חייב לסגור לגנז ידיעות על חומר מסויים אם זה עלול להרשיעו. אני מציע להעביר לטעיף 6 את הנוסח הבא: "אין אדם חייב לסגור ידיעות על חומר ארכיוני אם גילוי החומר עלול לגולל עליו אשמה פלילית", מפני שבטעיף 6 מדובר על רישום חומר הנמצא בבעלות פרטית.

את סעיף 7 אני מציע לנסח כדלקמן:

" (א) הגנז רשמי לדרוש סכל אדם ידיעות כלליות על חומר ארכיוני הנמצא בבעלותו או בהחזקתו;
(ב) הגנז, ברשות הבעלים, רשמי לעיין בחומר ארכיוני שלהם, לצלמו ולהעתיקו;
(ג) רשמים הבעלים או בעלי זכות היוצרים לקבוע תנאים לפרסום החומר או הידיעות שניתנו;
(ד) עד אשר יתקיימו תנאים אלה ישארו הידיעות שניתנו, התצלומים וההעתקים נודיים ואסור יהיה לאף אחד מחוץ לגנז לעיין בהם, אלא ברשות הבעלים;
(ה) הגנז לגבי סעיף זה פירושו רק הגנז ולא בא-כוחו.

אני מציעה למחוק את סעיף 7(ב).

ס. כפרית:

ה ח ל ט ו ת

הצעת חה"כ רוזנברג להעביר את סעיף 7(ב) לטעיף 6 - לא בתקבלה

הצעת חה"כ סטילנסקי לנסח את סעיף 7 כדלקמן:
" (א) הגנז רשמי לדרוש סכל אדם ידיעות על חומר ארכיוני הנמצא בבעלותו או בהחזקתו;
(ב) אין הגנז רשמי לעיין בחומר ארכיוני כאסור, לצלמו, להעתיקו, לתת את התצלום או ההעתק לעיון הקהל, אלא ברשות הבעלים ובעל זכות היוצרים."

הסתייגות לחה"כ רוזנברג.

י.ש. רוזנברג:

אני בכל/טבקש לקבוע בסעיף 7, שאדם רשמי להתנות תנאים בקשר למתן חומר לעיון.

ס. אונא:

אני מציע לומר בטיפא של סעיף 7(ב): "...אלא ברשות הבעלים או בעל זכות היוצרים או בהתאם

לתנאים שהוטכח עליהם.

אני מתנגד לזה.

ס. ארם:

ה ח ל ט ה

הצעת חה"כ אונא - נ ת ק ב ל ה. היועץ המשפטי יביא לוועדה את הנוסח הטופי.

אז.

אני התכוונתי לזה שיש לקבוע תנאים גם לגבי ידיעות שנמסרו לגנז.

י.ש. רוזנברג:

ה ח ל ט ה

הצעת חה"כ רוזנברג להשאיר אפשרות של קביעת תנאים בקשר לפרסום ידיעות שנמסרו לגנז - לא נתקבלה

הסתייגות לחה"כ רוזנברג.

מהו הדין במקרה שאדם אשר מסר את החומר לארכיון לא התנה שום תנאים בקשר לאי-פרסומו, אבל הגנז רוצה למסור את העיון בחומר זה על-ידי הקהל, כי לדעתו החומר הוא סודי וקשור לבטחון המדינה?

היו"ר ש. פרסיץ:

יחולו עליו חוקי בטחון המדינה.

י. סטילנסקי:

סעיף 8

אם לא יהיה כתוב בחוק שכל אדם רשאי לעיין בחומר ארכיוני המופקד בגנזך, יכול הגנז להחליט שאין רשות זו קיימת. לעומת זאת, אם נאמר שכל אדם רשאי לעיין בחומר המופקד בארכיון אפשר לפרש זאת שכל ההגבלות שהוזכרו קודם לכן נופלות. לכן אני מציע את הנוסח הבא:
"א) רשותו של בן-אדם לעיין בחומר ארכיוני בגנזך תהיה מוגבלת לפי הוראות חוק זה.
ב) הופקד חומר ארכיוני שזכות העיון בו מוגבלת על-פי חוק או הסכם, יחולו עליו אותן ההגבלות גם בגנזך.
ג) הגנז, בהסכמת המועצה, רשאי להגדיר חומר בארכיון במור סודי ולהגביל רשות העיון בו."

י.ש. רוזנברג:

סעיף 8(ג) מכווין לאותם המקרים בהם מפקידים בגנזך חומר ארכיוני מבלי שהמפקיד יתנה תנאים בקשר להגבלת זכות העיון בו. אין הגנז רואה חומר זה כסודי ובהסכמת המועצה רשאי להגביל את זכות העיון בו.

אני מתנגד לזה שהגנז יוכל להגביל את רשות העיון בחומר המופקד בגנזך.
את סעיף (א) אני מציע לנסח כדלקמן:
"כל אדם רשאי לעיין בחומר ארכיוני המופקד בגנזך, פרט לחומר שחלים עליו חוקי הבטחון או חומר על-פי הסכם."
בסעיף (ב) אני מציע לטחוק את המלה "חוק".

ס. ארם:

הואיל והתקנות שלפיהן אפשר להגביל את זכות העיון בחומר מתפרסמות ברשומות, לכן אין כל חשש שתהיה שרירות-לב בהנהגת הגבלות, כי אפשר לערער עליהן.

י. סטילנסקי:

אני חושב שזוהי נטייה מסוכנת מאוד להשמיט בסעיף 8(ב) את המלה "חוק".
אשר להצעת חה"כ רוזנברג לסעיף 8(ג), אינני חושב שיש צורך בזה, כי את אותן ההגבלות אפשר להנהיג בתקנות. נוסף לכך, בעולם כולו הנטייה היא להרבות עיון בחומר ארכיוני עד הגבול האפשרי.

ד"ר הוזנטל:

אני מציע לסעיף (א) נוסח שני: "כל אדם רשאי לעיין בחומר ארכיוני המופקד בגנזך, פרט לחומר שהוכרז כסודי לפי החלטת המועצה." אם הצעה זו לא תתקבל אני מציע לטחוק את סעיף 8(א) כולו.

ס. ארם:

אר.

י.ש. רוזנברג: אני יכול לקבל את סעיף 8(א) בניסוחו הנוכחי
אם יועבר ויבוא לפני סעיף 7.
בסעיף 8(ב) אני מציע לוטר: "...שזכות העיון
בו סוגבלת על-פי חוק או הסכם, או תנאי הבעלים".

ה ו ל ט ר ה

הצעת חה"כ ארם לסחוק את סעיף 8(א) - לא נמקבלה

י.ש. רוזנברג: אני מבקש להשהות את ההצבעה על סעיף 8(א)
עד לישיבה הבאה.

הוחלט לדחות את ההצבעה על סעיף 8(א) לישיבה הבאה

סעיף 8(ב) בנוסח: "הופקד חומר ארכיוני שזכות העיון
בו סוגבלת על-פי חוק או על-פי הסכם, יחולו עליו
אותן ההגבלות גם בגנזך" - נ ת ק ב ל
הסתייגות לחה"כ ארם.

סעיף 8(ג) כפי שהוצע על-ידי חה"כ רוזנברג:
"הגנז, בהסכמת הטועצה, רשאי להגדיר חומר בארכיון
בתור סודי ולהגביל ראות העיון בו" - נ ת ק ב ל.

הישיבה ננעלה בשעה 13.15.